

Noten

¹ Solomon de Oliveyra & Solomon Judah Leao Templo, Sermam funeral as deploraveis memorias do muy reverendo e doutissimo Senhor Haham Rabi Ishac Aboab. Vertaling van : Desconsertado o Relogeo, caydas as rodas & as cordas quebradas, tudo en confuzão (...)

Een exemplaar van deze uitgave bevindt zich in de ZKW (Zeldzame en Kostbare Werken) collectie van het Stadsarchief Amsterdam (SAA), toegangsnr. 15005 (Collectie Jaap Meijer) inv.nr. 8709, oud nummer 1045

² Meestal wordt als jaar van vertrek 1642 genoemd. Omdat de functie van chacham Aboab al in mei 1641 door Menasse ben Israel werd overgenomen, kan het vertrek heel goed eerder hebben plaatsgevonden. Zie : Wilhelmina C. Pieterse, Daniel Levi de Barrios als geschiedschrijver van de Portugees-Israëlietische Gemeente te Amsterdam in zijn 'Triumpho del Gobierno Popular' (Amsterdam 1968) 71-72. Zij geeft ook archiefverwijzingen betreffende de betrokkenheid van Aboab bij verschillende broederschappen en studiegenootschappen, onder andere Tora-Or.

³ Hij wordt aangeduid als Ishac Aboafe/ Aboab. Da Fonseca, de naam van zijn moeder zette hij pas later achter zijn naam. Ter onderscheiding van andere Aboabs wordt hij nu meestal met beide namen aangeduid

⁴ SAA, Archieven van de Portugees-Israëlietische Gemeente, toegangsnr. 334, 9/28, 37, 53, 73

⁵ SAA, 334, 9/174, 186

⁶ SAA, 334, 9/210

⁷ SAA, 334, 19/ 77-88 (Artikel 22 van de nieuwe reglementen uit 1639)

⁸ De geschriften van Ishac Aboab, met het reglementenboek van de gemeente in Recife (1649-1654) zijn in 2007 verzameld en uitgegeven door Joseph David Weitman, rabbijn van de gemeente Beth Jacob in São Paolo (Uitgave in het Hebreeuws, SAA, bibliotheek, toegangsnr. 15030/ nr. 119171)

⁹ SAA, 334, 19/ 373

¹⁰ Jonathan I. Israel, De Joden in Europa 1550 – 1750 (Franeker 2003) 88

¹¹ Jonathan I. Israel, De Joden in Europa 1550 – 1750, 223-234

¹² Met dank aan Moshe Mossel voor de vertaling van de tekst. De Hebreeuwse tekst is oorspronkelijk verschenen in D. Henriques de Castro Mz, Keur van grafstenen op de Portugees-Israëlietische begraafplaats te Ouderkerk aan de Amstel met beschrijving en biografische aantekeningen. Met platen / Selected Gravestones from the Dutch Portuguese Jewish Cemetery at Ouderkerk aan de Amstel with Descriptions and Biographical Notes. With plates. Een fotografische herdruk van de Nederlands/Duitse editie (1883), voorafgegaan door een Engelse vertaling van het origineel en door beschrijvingen van zes extra grafstenen, een

inleidend artikel en een selectieve bibliografie./ A photographic reprint of the Dutch/German edition (1883) preceded by introductory and bibliographical contributions (Ouderkerk aan de Amstel 1999/5760) p. 40 (Engels) en p. 68 (Nederlands)

¹³ De Castro, Keur van grafstenen, p.39-43 (Engels), 67-68 (Nederlands)

¹⁴ Egon Erwin Kisch, 'Emigranten: verblijfplaats Amsterdam' in : Verhalen uit joods Amsterdam (Amsterdam 1993) 103

¹⁵ De Castro, p. 40 (Engels), p.71 (Nederlands)

¹⁶ Voor een uitvoerige beschrijving met bronverwijzingen zie: Lydia Hagoort Het Beth Haim in Ouderkerk aan de Amstel : de begraafplaats van de Portugese Joden te Amsterdam 1614-1945 (Hilversum 2005), hoofdstuk 2.

¹⁷ Solomon de Oliveyra & Solomon Judah Leao Templo, Sermam funeral as deploraveis memorias do muy reverendo e doutissimo Senhor Haham Rabi Ishac Aboab, 12

¹⁸ De Castro, 39 (Engels), 68 (Nederlands)

¹⁹ De Castro, 39-43 (Engels), 67-69 (Nederlands)